

نقش پروتکل شماره ۱۵ کنوانسیون اروپایی حقوق بشر در توسعه نظام اروپایی حقوق بشر

هیبت اله نژندی منش^۱، علیرضا غلامیان آرانی^۲

^۱ عضو هیأت علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه علامه طباطبائی

^۲ کارشناسی ارشد حقوق بین الملل دانشگاه آزاد اسلامی

چکیده

کنوانسیون اروپایی حمایت از حقوق بشر و آزادی های اساسی که بعد از اعلامیه جهانی حقوق بشر، قدیمی ترین سند مهم حقوق بشری قلمداد می گردد؛ آغاز تحولی مهم در توسعه و ارتقاء حقوق بین الملل بشر به شمار می آید. در راستای تکمیل مقررات کنوانسیون به جهت حمایت از حقوق بشر، تاکنون بیش از ۱۵ پروتکل به این سند حقوق بشری مهم، الحاق گردیده است. در میان پروتکل های مذکور، پروتکل الحاقی شماره ۱۵، اصلاحات مهمی هم از نظر شکلی و هم از نظر ماهیتی در کنوانسیون و نهاد قضایی ناظر بر آن، یعنی دیوان اروپایی حقوق بشر، به عمل آورده است. یافته های پژوهش حاکی از آن است که پروتکل شماره ۱۵ با اعمال برخی اصلاحات شکلی نظیر تعیین سقف سنی برای دواطلبان تصدی شغل قضاوت در دیوان، کاهش مهلت اقامه دعوا و اصلاح شرایط استماع دعاوی، سعی دارد که دیوان را کارآمد و چابک و فرایند رسیدگی به دعاوی را به روزرسانی کند؛ اما اصلاحات مهمتر، اصلاحات ماهوی است که به واسطه بندی که پروتکل به مقدمه کنوانسیون الحاق نموده اصل فرعیت و حاشیه صلاحدید دولت ها را وارد کنوانسیون کرده است. این امر، تحول مهمی در کنوانسیون اروپایی و همچنین حقوق بین الملل بشر محسوب می شود که توسعه نظام اروپایی حقوق بشر را در پی خواهد داشت.

واژه های کلیدی: حقوق بشر، کنوانسیون اروپایی حقوق بشر، پروتکل شماره ۱۵، اصل فرعیت و حاشیه صلاحدید.

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۴، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۷، صفحات ۴۴-۵۷